

CONFLICTES

ÀFRICA SUBSAHARIANA: Diversos països reporten intents de cops d'estat

ARMÈNIA - AZERBAIDJAN (NAGORNO-KARABAJ): S'incrementa la tensió entorn de Nagorno-Karabakh davant el bloqueig de l'única via que connecta la regió amb Armènia

HAITÍ: L'ONU insta a desplegar una força armada internacional especialitzada per estabilitzar la situació de seguretat, frenar l'auge de les bandes armades i alleujar la crisi humanitària

ISRAEL-PALESTINA: Xifra rècord de víctimes mortals palestines per part d'Israel a Cisjordània el 2022, mentre s'encenen alarmes pel nou govern ultradretà de Netanyahu

MYANMAR: S'intensifica la violència al país

PAKISTAN: Augmenta la violència i s'agreuja la crisi política

PERÚ: La destitució i detenció del president Castillo, acusat d'orquestrar un autocop, van provocar unes protestes en què 28 persones van morir i més de 650 van resultar ferides

REPÚBLICA CENTREAFRICANA: Persisteix l'ofensiva rebel a diferents parts del país en paral·lel a l'extensió del mandat de la missió de la MINUSCA i la retirada definitiva de l'operació Sangaris

REPÚBLICA DEMOCRÀTICA DEL CONGO – RWANDA: Persisteix l'ofensiva de l'M23 en paral·lel a la intensificació de les iniciatives per reduir la tensió entre RDC i Rwanda

SOMÀLIA: Escalada dels enfrontaments entre el grup armat al-Shabaab i els cossos de seguretat federals amb el suport de milícies progovernamentals locals i dels EUA, enmig de l'amenaça de la fam.

SUDAN DEL SUD: Persisteix la violència intercomunitària al país

RÚSSIA – UCRAÏNA: Els atacs de Rússia contra la xarxa energètica d'Ucraïna agreugen la crisi humanitària

CONSTRUCCIÓ DE PAU

COLOMBIA: Es duu a terme la primera ronda de negociacions entre el Govern i l'ELN

ETIÒPIA (Tigré): Acord de cessament d'hostilitats entre el Govern Federal i el TPLF

IEMEN: No fructifiquen els esforços per reactivar la treva, tot i que es manté reducció d'hostilitats i Aràbia Saudita i els al-houthistes continuen negociacions

MALI: Grups armats del nord es retiren de l'acord de pau d'Alger

SÈRBIA - KOSOVO: Pristina i Belgrad aconsegueixen un acord al voltant de la disputa sobre les matrícules de vehicles en un context de tensió en el nord de Kosovo

SÍRIA: L'enviat especial de l'ONU explora una nova aproximació davant el bloqueig de les negociacions, mentre s'observa un apropament entre Ankara i Damasc

SUDAN DEL SUD: El Govern suspèn les converses de pau a Roma

VENEÇUELA: El Govern i l'oposició reprenen el diàleg a Mèxic més d'un any després i signen un acord per pal·liar la precària situació humanitària del país

CONFLICTES

ÀFRICA SUBSAHARIANA

Diversos països reporten haver patit intents de cops d'estat

Entre els mesos de novembre i desembre diversos països subsaharians (Sao Tomé i Príncipe, Gàmbia i Burkina Faso) van denunciar haver patit intents de cop d'Estat. El primer d'ells es va registrar a finals novembre a Sao Tomé i Príncipe. El primer ministre, Patrice Trovoada, va denunciar el 25 de novembre que homes armats, inclòs l'ex president de l'Assemblea Nacional sortint i un exmilitar que va intentar un cop d'estat el 2009, van intentar atacar la caserna general de l'Exèrcit i que les Forces Armades havien frustrat l'intent de cop militar. Com a resultat, quatre dels colpistes van resultar morts, segons va informar l'estament militar. Posteriorment, l'1 de desembre es va registrar un altre suposat intent de cop a Burkina Faso. El president de la junta militar, capità Ibrahim Traore -qui va arribar al poder en un cop d'estat al setembre- va informar que el cop havia estat frustrat, i que si bé coneixia als perpetradors, no hi hauria detencions ja que la junta militar preferia el diàleg. Finalment, en el cas de Gàmbia, el govern va denunciar que el 20 de desembre es va produir un complot militar per a enderrocar al president Adama Barrow que va ser frustrat per les autoritats, sense registrar-se incidents en la capital. Posteriorment, el 27 de desembre el govern va establir un panell per a investigar l'incident compost per membres de les Forces Armades, la policia, els serveis d'intel·ligència i el ministeri de justícia. Les autoritats van arrestar almenys a set oficials subalterns per la seva presumpta participació. La Comunitat Econòmica dels Estats d'Àfrica Occidental i la Unió Africana van condemnar el 21 de desembre l'intent de cop al país.

- AFP, [Coup Attempt Fails in Sao Tome: Prime Minister](#), 25 de novembre de 2022
- AFP, [4 Killed in Sao Tome's Failed Coup Bid, State Media Reports](#), 27 de novembre de 2022
- RFI, [Burkina Faso Transitional Leader Confirms Coup Attempt but Favours Dialogue](#), 02 de desembre de 2022
- Omar Wally, [Gambia Coup Attempt Foiled – Government](#), BBC, 22 de desembre de 2022
- Mohammed Yusuf, [Gambia's Attempted Coup Blamed on Lack of Security Reforms](#), VOA, 22 de desembre de 2022

ARMÈNIA - AZERBAIDJAN (NAGORNO-KARABAJ)

S'incrementa la tensió entorn de Nagorno-Karabakh davant el bloqueig de l'única via que connecta la regió amb Armènia

El bloqueig des del 12 de desembre del corredor de Lachin -única via que connecta la regió de Nagorno-Karabakh i Armènia- va incrementar la tensió regional i va generar restriccions d'accés a béns bàsics. El Govern armeni va acusar a l'Azerbaidjan d'estar darrere dels manifestants azerbaidjanesos que van tallar la via prop de la ciutat de Shushi (reanomenada Shusha i sota control de l'Azerbaidjan des de la guerra de 2020) en protesta per l'activitat minera i contaminació en dues mines en territori sota control de Nagorno-Karabakh. Les autoritats de Nagorno-Karabakh van acusar a l'Azerbaidjan de buscar forçar l'èxode de la població armènia de la regió. Segons mitjans de comunicació armenis citats per France24, en la protesta participaven membres dels serveis especials de l'Azerbaidjan i d'entitats vinculades al Govern. El Govern de l'Azerbaidjan, per part seva, va atribuir el tancament de la via a les forces russes de manteniment de la pau desplegades a la regió després de la guerra de 2020. Davant la prolongació del bloqueig, el Govern armeni va emetre crítiques també cap a Rússia, assenyalant falta de compliment de les obligacions de l'acord de fi d'hostilitats entre Armènia i l'Azerbaidjan mediat per Rússia el 2020 –que va assignar a les tropes de manteniment de la pau russes el control i supervisió del corredor de Lachin. Per part seva, Rússia va expressar preocupació per la situació de bloqueig i va afirmar que mantenia interlocució amb Armènia i l'Azerbaidjan. El bloqueig va portar a escassetat de productes alimentaris i sanitaris i crides d'alerta per riscos d'emergència humanitària. El tancament del corredor va generar protestes armènies en la capital de Nagorno-Karabakh així com a Armènia. Els EUA, la UE, el secretari general de l'ONU i altres actors internacionals van cridar a una reducció de la tensió i la reobertura del corredor de Lachin.

- Arslanian, Beatriz, [Denuncian crisis humanitaria en Nagorno Karabaj por bloqueo de Azerbaiyán](#), France24, 6 de gener de 2023
- EFE, [Armenia espera de Rusia una hoja de ruta sobre el corredor de Lachin](#), SWI swissinfo.ch, 29 de desembre de 2022
- Reuters, [Tensions rise between Armenia and Azerbaijan over blocked supply corridor](#), 15 de desembre de 2022
- Reuters, [Kremlin says it is concerned about Karabakh blockade after Armenian criticism](#), 29 de desembre de 2022
- RFE/RL, [Thousands Rally In Karabakh Against Azerbaijani Blockade](#), 25 de desembre de 2022
- Secretari general de l'ONU, [Concerned about Ongoing Developments in Lachin Corridor, Secretary-General Urges Sides to De-escalate Tensions, Ensure Freedom, Security of Movement](#), SG/SM/21635, 14 de desembre de 2022

CONFLICTES

HAITÍ

L'ONU insta a desplegar una força armada internacional especialitzada per estabilitzar la situació de seguretat, frenar l'auge de les bandes armades i alleujar la crisi humanitària

El 21 de desembre, el Consell de Seguretat va celebrar una reunió sobre Haití en què la Vicesecretària General de Nacions Unides, Amina J. Mohammed, va instar els estats membre de l'organització a considerar la petició del Govern haitià de desplegar una força armada internacional especialitzada per estabilitzar la situació de seguretat i alleujar la crisi humanitària. Coincidint amb aquesta reunió, les Nacions Unides van assenyalar que diverses de les aproximadament 200 bandes armades que s'estima operen al país controlaven el 60% de la capital --en què viu un terç de la població d'Haití-- i que unes 155.000 persones s'havien vist obligades a abandonar casa seva a causa de la violència i la inseguretat, que també va provocar el tancament massiu d'escoles i la interrupció dels serveis sanitaris. Les Nacions Unides també van advertir que aquest context havia contribuït a aguditzar la situació d'emergència econòmica i humanitària del país, estimant que el 90% de la població vivia amb menys de 7 dòlars al dia, que la meitat de la població patia inseguretat alimentària i que unes 20.000 persones s'enfrontaven al risc d'inanició o de fam. Davant d'aquesta situació, abans de la reunió António Guterres va demanar al Consell de Seguretat el desplegament temporal d'una força d'acció ràpida --que es retiraria del país un cop el Govern hauria reprès el control de les infraestructures bàsiques del país-- seguit del desplegament d'una missió de suport a la Policia Nacional d'Haití en el combat contra els grups armats. A mitjan octubre el Consell de Seguretat va aprovar una resolució en què s'imposaven sancions, restriccions de moviments i embargaments d'armes als líders i col·laboradors de determinats grups armats i va iniciar les discussions sobre una proposta de resolució presentada pels Estats Units i Mèxic on es proposa el desplegament d'una missió internacional però no sota el paraigua i el mandat de les Nacions Unides, però en acabar l'any no havia estat aprovada. Al novembre i desembre, països com els EUA i el Canadà van imposar sancions addicionals a alguns líders polítics i el primer ministre del Canadà fins i tot va declarar públicament que el seu país estaria disposat a liderar una missió internacional. Tot i això, nombrosos partits polítics a Haití es van mostrar reticents o contraris a aquesta proposta, alguns per considerar-la inacceptable des del punt de vista de la sobirania nacional i altres perquè consideren que aquesta missió podria reforçar la legitimitat del Govern d'Ariel Henry, qüestionada per nombrosos partits polítics al país.

- Michelle Nichols, Deputy U.N. chief urges

countries to send armed force to Haiti, Reuters, 21 de desembre de 2022

- UN News, Security Council approves sanctions package for Haiti to quell gang violence, 21 d'octubre de 2022
- Noticias ONU, Haití: El Secretario General pide al Consejo de Seguridad que considere enviar una fuerza internacional, 9 d'octubre de 2022

ISRAEL-PALESTINA

Xifra rècord de víctimes mortals palestines per part d'Israel a Cisjordània el 2022, mentre s'encenen alarmes pel nou govern ultradretà de Netanyahu

Les forces israelianes maten el 2022 el major nombre de palestins i palestines a Cisjordània en 16 anys, és a dir des de l'època de la Segona Intifada. Segons dades de Nacions Unides, fins a mitjans de desembre el nombre de persones palestines mortes a mans de les forces israelianes ascendia a 146, enfront de 71 el 2021, mentre que uns altres quatre palestins van perdre la vida en atacs perpetrats per colons. Es tracta de la xifra més alta des de que l'ONU va començar a fer un registre de víctimes mortals al 2005. El recompte anual de Middle East Eye publicat en finalitzar l'any arreplega xifres que van en la mateixa línia, amb un balanç de 220 víctimes mortals palestines el 2022: 167 a Cisjordània i 53 en la Franja de Gaza. Uns altres cinc palestins amb ciutadania israeliana haurien mort en diversos incidents en aquest mateix període. Organitzacions de drets humans i persones expertes han atribuït aquesta tendència a la intensificació de les operacions militars israelianes, pràcticament diàries i caracteritzades per l'ús excessiu de la força, així com a les creixents accions dels colons en un context d'impunitat. La major part dels palestins i palestines morts per les forces israelianes el 2022 es va produir en el marc d'incursions militars israelianes i enfrontaments a Jenin i Nablus, en un context en què també s'ha observat un ressorgiment de la resistència armada palestina. La xifra de civils israelians morts en accions perpetrades per palestins va superar la vintena, la xifra més alta des del 2015 segon dades de l'ONU. Analistes van advertir que l'augment de la violència observat el 2022 podria intensificar-se després de la presa de possessió el desembre del nou govern liderat per Benjamin Netanyahu, considerat com el més ultradretà en la història d'Israel i que inclou grups nacionalistes jueus obertament supremacistes i que venen incitant a una major violència contra la població palestina. Després d'assumir el poder el 29 de desembre, el nou govern va adoptar diverses mesures polèmiques, entre elles l'ampliació de poders als líders de la ultradreta israeliana pel que fa al control policial i civil a Cisjordània. Netanyahu va anunciar que la màxima prioritat del seu govern seria ampliar els assentaments

CONFLICTES

israelians al territori ocupat palestí. En els primers dies del 2023, el dirigent d'extrema dreta i ara ministre de Seguretat Nacional, Itamar Ben Gvir, va visitar l'Esplanada de les Mesquites, provocant la indignació palestina i la condemna d'actors internacionals que van considerar el gest com una provocació.

- AP, [Netanyahu government makes West Bank settlement expansion its priority](#), The Guardian, 29 de desembre de 2022
- Ben Lynfield, [Extreme-right Israeli minister visits al-Aqsa mosque compound](#), The Guardian, 3 de gener de 2023
- Huthifa Fayyad, [The deadliest year for West Bank Palestinians since the Second Intifada in numbers](#), Middle East Eye, 31 de desembre de 2022
- Miriam Berger, [2022 was deadliest year for West Bank Palestinians in nearly two decades](#), The Washington Post, 29 de desembre de 2022
- Security Council Report, [January 2023 Monthly Forecast: The Middle East, including the Palestinian Question](#), 29 de desembre de 2022

MYANMAR

S'intensifica la violència al país

S'intensifiquen els enfrontaments armats a Myanmar. Els grups armats karen KNU i KNLA, es van enfrontar a les Forces Armades en diverses zones de l'estat Karen. Milers de civils es van desplaçar a conseqüència de la violència, i segons van assenyalar els grups armats diverses desenes de soldats haurien mort a conseqüència dels enfrontaments. Es desconeix el nombre de morts en les files opositores. A més, es van registrar també enfrontaments a les regions Sagaing i Magwe, on les Forces Armades es van enfrontar a grups de les Forces de Defensa Popular (PDF, per les seves sigles en anglès) i on també s'haurien produït desenes de morts. Les Forces Armades van respondre amb atacs aeris a les operacions dutes a terme pels grups armats d'oposició. Així va succeir en l'estat Shan, on els militars es van enfrontar al grup armat d'oposició TNLA i on es van dur a terme bombardejos aeris de diverses poblacions després de dies de xocs armats amb la insurrecció. El Consell de Seguretat de l'ONU va aprovar una resolució sobre el país amb el vot favorable de 12 membres i l'abstenció de la Xina, Rússia i l'Índia. La resolució 2669 efectuava una crida al cessament de la violència al país al mateix temps que expressava la preocupació dels integrants del Consell per les accions del règim militar de Myanmar. Es tracta de la primera resolució sobre el país des de 1948, ja que el veto de la Xina i Rússia havia impedit en anteriors ocasions que el Consell de Seguretat es pronunciés sobre la situació al país asiàtic. Malgrat que la resolució demandava la

posada en llibertat de totes les persones detingudes de manera arbitrària al país, incloent-hi la Consellera d'Estat Aung San Suu Kyi, una setmana després de l'aprovació de la resolució un tribunal militar ampliava set anys més la pena imposada a la dirigent birmana per cinc càrrecs de corrupció addicionals, la qual cosa eleva a 33 anys de presó la condemna total que compleix actualment en la presó de Naypyitaw.

- Nyein Swe, [Military shifts from ground to aerial attacks against Ta'ang armed forces in northern Shan State](#), Myanmar Now, 15/12/22
- Myanmar Junta Court Adds Seven Years to Daw Aung San Suu Kyi's Sentence, Wrapping Up Trials, The Irrawaddy, 30/12/22
- Sebastian Strangio, [UN Security Council Adopts Rare Resolution on Myanmar](#), The Diplomat, 22/12/22
- Hein Htoo Zan, [Karen Resistance Groups Report Heavy Fighting With Myanmar Junta](#), The Irrawaddy, 28/12/22

PAKISTAN

Augmenta la violència i s'agreuja la crisi política

S'empitjora la violència al Pakistan després que el grup armat d'oposició talibà TTP anunciés el 28 de novembre que posava fi a l'acord d'alto-el-foc que havia assolit amb el Govern pakistanès al juny. Després de l'anunci de reinici del conflicte, es van produir diferents atemptats en diverses zones del país que van causar desenes de víctimes mortals i alguns d'ells van ser atribuïts al TTP. El TTP va apuntar a les operacions militars per part de les forces de seguretat com a motiu principal per a posar fi a l'alto-el-foc i en el comunicat en el qual es va produir l'anunci va fer una crida als insurgents a dur a terme atemptats sempre que poguessin i on poguessin. No obstant això, el 6 de novembre el TTP havia dut a terme un dels atacs més mortífers dels últims mesos, quan sis policies van morir en el transcurs d'una emboscada talibà en el districte de Lakki Marwat a la província de Khyber Pakhtunkhwa. Prèviament a aquest atemptat s'havien produït uns altres de menor gravetat i la població local havia denunciat un increment en les extorsions i que la insurrecció talibà s'estava reagrupant en les antigues àrees tribals. Després de la ruptura de l'alto-el-foc es va incrementar també la violència a la província de Balutxistan, fronterera amb l'Afganistan i que durant dècades va servir de refugi per als talibans afganesos, a més de ser escenari d'un altre conflicte entre les forces de seguretat pakistaneses i la insurrecció nacionalista balutxi. D'altra banda, el 3 de novembre es va produir un intent d'assassinat de l'antic primer ministre pakistanès, Imran Khan, que va resultar ferit en un atemptat en el qual va morir un dels

CONFLICTES

seus seguidors. L'atemptat es va produir en el districte de Wazirabad a la província de Panjab –en la qual governa el PTI, partit de Khan–, durant una marxa en la qual participava l'antic mandatari per a demandar eleccions anticipades. L'intent d'assassinat va portar a la convocatòria de nombroses protestes per part dels seguidors de Khan, amb bloquejos de carreteres. Kahn va acusar el seu successor en el càrrec de primer ministre, Shehbaz Sharif, el ministre d'interior, Rana Sanaullah, i al cap d'Intel·ligència, major general Faisal Naseer, d'estar darrere de l'intent d'assassinat.

- Zulfiqar Ali, *TTP ditches ceasefire, returns to warpath*, Dawn, 29 de novembre de 2022
- Abid Hussain, *Pakistan Taliban ends ceasefire with gov't, threatens new attacks*, Al Jazeera, 28 de novembre de 2022
- Shah Meer Baloch, *Imran Khan wounded in 'assassination attempt' in Pakistan*, The Guardian 3 de novembre de 2022
- Mansoor Malik, *Attempt on Imran Khan's life shocks nation*, Dawn, 4 de novembre de 2022

PERÚ

La destitució i detenció del president Castillo, acusat d'orquestrar un autocop, van provocar unes protestes en què 28 persones van morir i més de 650 van resultar ferides

La crisi es va desencadenar a principis de desembre arran de l'intent per part del Congrés d'iniciar un procés de destitució contra Castillo, el tercer que enfrontava després d'assumir el càrrec el juny del 2021. El 7 de desembre, el president va anunciar la seva intenció de dissoldre el Congrés i reemplaçar-lo per un govern excepcional d'emergència, i també de convocar l'elecció d'una assemblea constituent. Considerant aquestes intencions com un intent de perpetrar un cop d'Estat, i no tenint Castillo el suport de les Forces Armades i ni tan sols del seu propi Govern, una àmplia majoria del Congrés va destituir Castillo per incapacitat moral. Posteriorment, Castillo va ser arrestat per càrrecs de rebel·lió i conspiració i la vicepresidenta, Dina Boluarte, va ser designada presidenta del país. Immediatament després d'aquests fets es van iniciar mobilitzacions de signe diferent a diverses parts del país per protestar per la destitució de Castillo i en contra de Dina Boluarte i per exigir el tancament del Congrés i la convocatòria d'una assemblea constituent, en línia amb les reivindicacions expressades des de presó per part del ja expresident. Durant les protestes, que es van concentrar principalment entre el 7 i el 25 de desembre, 28 persones van morir, més de 650 van resultar ferides (la meitat aproximadament policies) i nombroses carreteres i algunes infraestructures de transport van

ser bloquejades. Es van registrar protestes a tot el territori nacional, però van ser especialment intenses en zones com Cajamarca, Arequipa, Huancayo, Cuzco, Puno o Ayacucho, on es van produir gairebé la meitat de les víctimes mortals. Davant d'aquesta situació de bloquejos i disturbis d'alta intensitat, el nou Govern va anunciar un ampli procés de diàleg i concertació nacional per superar la crisi, i el Congrés va aprovar un pla presentat per Boluarte per avançar les eleccions del 2026 a l'abril del 2024. Les protestes van remetre en intensitat coincidint amb les dates nadalenques, però a principis d'any es va reprendre una segona onada de protestes que, tot i que de menys intensitat que les del desembre, van comportar el bloqueig de més de 60 vies del país.

- Héctor Estepa, *Pedro Castillo, arrestado y destituido tras lanzar un autogolpe de Estado en Perú*, El Confidencial, 8 de desembre de 2022
- El País.cr, *Presidenta de Perú llama a extender tregua en protestas más allá de Navidad y Año Nuevo*, 23 de desembre de 2022
- Telesur, *Peruanos reiniciarán el 4 de enero protestas contra Congreso*, 28 de desembre de 2022

REPÚBLICA CENTROAFRICANA

Persisteix l'ofensiva rebel a diferents parts del país en paral·lel a l'extensió del mandat de la missió de la MINUSCA i la retirada definitiva de l'operació Sangaris

Els grups armats que formen la Coalition of Patriots for Change (CPC) van continuar duent a terme atacs per tot el país i van consolidar la seva presència a la prefectura de Vakaga, al nord-est del país, convertint la comuna d'Ouandja en el seu feu. Els grups que formen la CPC han incrementat els seus atacs contra els cossos de seguretat centreafricans i els mercenaris russos del Grup Wagner que els donen suport, així com contra els destacaments de la missió de l'ONU al país (MINUSCA) i contra la població civil. El 14 de novembre el Consell de Seguretat de l'ONU va estendre el mandat de la MINUSCA per un any, encara que amb l'abstenció de Rússia, la Xina i el Gabon, pel desacord en relació amb l'aixecament de la prohibició als vols nocturns de la MINUSCA, qüestió inclosa a la resolució. Bangui havia ordenat aquesta mesura anys enrere per limitar les interaccions amb els vols operats per Wagner, però el 3 d'octubre tres soldats ferits de la MINUSCA no van poder ser evacuats de nit i van morir com a conseqüència de les ferides, cosa que va ser recollida per l'informe del secretari general de l'ONU d'octubre com a obstacle a la tasca de les forces de l'ONU. Així, els dos membres permanents es van abstenir en el vot de la resolució en fracassar a aconseguir treure la referència a la prohibició governamental, cosa que posa de manifest

CONFLICTES

les tensions entre els països occidentals del Consell de Seguretat de l'ONU i Rússia, que compta amb el suport xinès. França pretenia mantenir a la resolució el seu suport a la MINUSCA en cas d'amenaça a la seva tasca, però RCA va retirar aquest punt en assenyalar que des del juny del 2021 l'acord de cooperació militar bilateral entre França i RCA estava suspès, evidenciant l'existència d'altres socis militars i l'exclusió de França. Aquestes tensions es van incrementar a finals de novembre quan es va produir un atac aeri a una base militar a Bossangoa del qual una organització local progovernamental va responsabilitzar França, i Rússia va assenyalar que RCA estava sota l'amenaça d'algun actor extern i va acusar la comunitat internacional de donar suport a la rebel·lió. El 16 de desembre el cap del centre cultural rus de Bangui va rebre un paquet bomba que li va causar ferides i del qual el propietari del Grup Wagner va responsabilitzar França, com a promotor d'accions terroristes, acusació qualificada per França de propaganda. En aquest sentit, cal destacar la retirada a mitjans de desembre del darrer contingent de l'operació francesa Sangaris. Les darreres tropes franceses desplegades a RCA van partir després del refredament de les relacions provocat per l'estrenyiment dels llaços entre Bangui i Moscou. Quaranta-set soldats d'una unitat de suport logístic van abandonar Bangui i es van convertir en els últims d'un contingent francès de 130 persones a abandonar el país. França, l'antiga potència colonial, va enviar fins a 1.600 soldats per ajudar a estabilitzar el país després que un cop d'estat el 2013 que va desencadenar el conflicte armat l'evolució del qual actualment pateix el país. L'operació Sangaris era la setena intervenció militar de França a RCA des que el país va obtenir la seva independència el 1960. Va acabar l'octubre del 2016 després de les eleccions, deixant una presència francesa residual.

6

- Security Council Report, [Central African Republic: MINUSCA Mandate Renewal](#), 13 de novembre de 2022
- UN, [Security Council Extends Mandate of Multidimensional Stabilization Mission in Central African Republic for One Year, Adopting Resolution 2659 \(2022\)](#), 14 de novembre de 2022
- Radio Ndeke Luka, [Centrafrique : situation sécuritaire inquiétante dans la Vakaga au Nord-est](#), 15 de novembre de 2022
- France24, [Last French troops leave Central African Republic amid closer Bangui-Moscow ties](#), 15 de desembre de 2022
- Reuters, [Founder of Russian private militia accuses France in Central African Republic attack](#), 16 de desembre de 2022

REPÚBLICA DEMOCRÀTICA DEL CONGO – RWANDA

Persisteix l'ofensiva de l'M23 en paral·lel a la intensificació de les iniciatives per reduir la tensió entre RDC i Rwanda

Al novembre va persistir l'escalada de la violència a la província de Kivu Nord per part de l'M23 iniciada el novembre del 2021 i recolzada per Rwanda, tal com va destacar l'informe del Grup d'Experts d'agost. En paral·lel, es van intensificar les iniciatives regionals per reduir la tensió entre els dos països i entaular un diàleg que conduís a la resolució del conflicte. El president congolès i el ministre d'Exteriors rwandès Vincent Biruta van participar en una minicimera sobre pau i seguretat a l'est de RDC a Luanda el 23 de novembre, en què es va fer una crida per a una immediata retirada de l'M23 de les zones ocupades a Kivu Nord i per assolir un alto el foc el 25 de novembre; l'M23 va rebutjar el cessament d'hostilitats o la retirada del territori capturat, assenyalant que no havia participat a la cimera. Tot i això, al desembre l'M23 va canviar d'estratègia en anunciar el 6 de desembre que s'adheria a un alto el foc i va manifestar la seva voluntat de començar la retirada dels territoris ocupats. L'M23 va anunciar el seu suport als esforços regionals i va sol·licitar una reunió amb el facilitador de la Comunitat d'Àfrica de l'Est (EAC), amb la força regional de l'EAC i amb el Mecanisme de Verificació Ad-Hoc establert per la Conferència Internacional de la Regió dels Grans Llacs (CIRGL) com a part del procés de Luanda, per discutir modalitats d'implementació dels acords. A més, va manifestar la voluntat d'implicar-se en un diàleg directe amb el Govern congolès per resoldre el conflicte. En paral·lel, cal destacar que durant l'any van persistir les activitats del diàleg intercongolès facilitat per l'EAC, conegut com el procés de Nairobi, en què van participar representants del Govern congolès i de desenes de grups armats de l'est del país, així com representants de la societat civil. Els participants van reiterar la voluntat de respectar el cessament d'hostilitats, continuar promovent l'alliberament de menors soldats i la facilitació de l'accés humanitari. Així, es van celebrar tres rondes negociadores a Nairobi durant l'any, a l'abril, maig i desembre, en què no va participar l'M23. A la darrera, que va tenir lloc entre el 28 de novembre i el 6 de desembre, es va decidir l'alliberament dels presoners que no haguessin comès crims de guerra o altres atrocitats; la revisió del Programa governamental de Desmobilització, Desarmament, Rehabilitació Comunitària i Estabilització (P-DDRCS) per a excombatents, i que la següent ronda tindria lloc al gener o febrer del 2023 a Goma o Bunia, a l'est de l'RDC.

CONFLICTES

- Reliefweb, [Joint Communiqué of the Chair of the African Union and the Chairperson of the AU Commission on the situation in the East of DRC](#), African Union, 30 d'octubre de 2022
- Security Council Report, [Democratic Republic of the Congo: Briefing and Consultations](#), 8 de desembre de 2022
- Africa News, [Dr Congo govt, rebels to meet In January- East Africa Bloc](#), 6 de desembre de 2022
- Al Jazeera, [DRC schedules presidential elections for Dec 2023 amid M23 unrest](#), 26 de novembre de 2022

RÚSSIA – UCRAÏNA

Els atacs de Rússia contra la xarxa energètica d'Ucraïna agreugen la crisi humanitària

L'Exèrcit rus va dur a terme nous atacs aeris entre novembre i desembre contra la xarxa energètica d'Ucraïna, causant més apagades i disrupcions de l'accés a calefacció i aigua –amb sistema de bombament dependent de l'electricitat–, mentre Ucraïna va assenyalar que no tenia capacitat de reparació completa del sistema. OCHA va alertar en el seu informe del 19 de desembre que la crisi humanitària adoptava noves dimensions amb l'inici de l'hivern, davant els danys a habitatges que deixen a la població en situació de greu risc per les baixes temperatures. L'agència humanitària també va alertar de la necessitat de condicionament de molts centres col·lectius que acullen població desplaçada interna, per a fer front al fred. A més, la crisi humanitària a Ucraïna afecta de manera específica a població gran, en situació d'especial vulnerabilitat davant l'hivern, com va assenyalar un nou informe d'Amnistia Internacional. En conjunt, 17,7 milions de persones necessitaven assistència humanitària al país a la fi de novembre, segons les darreres xifres d'OCHA. 6,5 milions estaven en situació de desplaçament forçat dins del país, mentre uns altres 7,89 milions s'havien refugiat en països europeus. OCHA també va alertar que la inseguretat i restriccions per part de Rússia continuaven obstaculitzant l'accés humanitari a àrees al costat de la línia del front així com a zones sota control de Rússia, territoris en el seu conjunt afectats per la destrucció de la guerra i els danys acumulats dels vuit anys de guerra prèvia a l'est. L'OMS va documentar 715 atacs contra infraestructura sanitària a Ucraïna en el que va d'any i va alertar de la situació d'alt risc per a la salut pública en set regions d'Ucraïna a causa de la combinació de les baixes de temperatures d'hivern, la situació de vulnerabilitat de grups de població en aquestes zones i les afeccions en la capacitat d'afrontament –incloent a causa de la falta de seguretat i accés a serveis de salut i infraestructura danyada. Les set regions incloïen Txerníhiv, Donetsk, Khàrkiv, Kíiv,

ciutat de Kíiv, Lugansk, Poltava i Sumi. En el marc de la dinàmica d'invasió russa i guerra, al novembre l'Exèrcit ucraïnès va reprendre el control de la ciutat de Kherson. Es van incrementar les hostilitats en àrees de Lugansk i Donetsk, incloent en la localitat de Bakhmut. Rússia va dur a terme nous atacs aeris massius a mitjan desembre, incloent contra la capital, que van portar a la declaració d'emergència energètica al país degut als danys en la xarxa. Dos aeròdroms en territori de Rússia (regions de Saràtov i Riazan) van ser atacats amb drons al desembre, atacs atribuïts a Ucraïna. Desenes de soldats russos –89 segons Rússia, diversos centenars segons fonts ucraïneses van morir en un atac d'Ucraïna contra una escola reconvertida en base militar russa en la localitat de Makíivka (Donetsk) en la matinada de l'1 de gener. En l'àmbit del diàleg humanitari, al novembre les parts en conflicte van acordar la prolongació de l'acord per a l'exportació de cereals, altres productes alimentaris i fertilitzants a través del mar Negre, i es van produir nous intercanvis de presos. A principis de gener Rússia va anunciar un alto-el-foc de 36 hores durant el nadal ortodox (6-7 gener), rebutjat per Ucraïna.

- Amnistia Internacional, [Ukraine: Older people face heightened risks, unable to access housing in displacement following Russian invasion – new report](#), AI, 6 de desembre de 2022
- Beaumont, Peter, Luke Harding, Pjotr Sauer i Isobel Koshiw, [Ukraine troops enter centre of Kherson as Russians retreat in chaos](#), The Guardian, 11 de novembre de 2022
- Cuesta, Javier G., [Putin ordena un alto el fuego navideño de 36 horas](#), El País, 5 de gener de 2023
- De Vega, Luis, [Ucrania reconoce que no puede restaurar al 100% su sistema energético tras los ataques rusos](#), El País, 14 de desembre de 2022
- Europa Press, [Mueren tres personas tras dos explosiones en aeródromos rusos en Riazán y Sarátov](#), 5 de desembre de 2022
- Nichols, Michelle, [Black Sea grain export deal extended, but Russia wants more on fertiliser exports](#), Reuters, 17 de novembre de 2022
- OCHA, [Ukraine situation Report](#), 19 de desembre de 2022
- Organización Mundial de la Salud, [Risk assessment for winter in Ukraine](#), desembre de 2022
- Reuters, [Russia says 89 troops were killed in New Year's attack, blames use of mobile phones](#), 4 de gener de 2023

SOMÀLIA

Escalada dels enfrontaments entre el grup armat al-Shabaab i els cossos de seguretat federals amb el suport de milícies progovernamentals locals i dels EUA, enmig de l'amenaça de la fam.

CONFLICTES

En els darrers mesos el Govern de Somàlia sota el president recentment electe Hassan Sheikh Mohamud s'ha involucrat en una nova ofensiva contra al-Shabaab, inclosos els esforços per tancar la xarxa financera. Al setembre es va intensificar l'ofensiva contra al-Shabaab en dur a terme operacions conjuntes entre l'Exèrcit, els comandos entrenats pels EUA, les milícies dels clans coneguts com a Ma'wisley, que van rebre el suport d'atacs aeris dels EUA i artilleria i logística de la missió de Transició de la UA, ATMIS, aconseguint eradicar la presència d'al-Shabaab de les estratègiques regions de Hiraan i Middle Shabelle, així com avenços a la regió de Galgudud, causant la mort de centenars de combatents del grup armat. L'ús de drons turcs operats per personal turc i somali està dificultant el desplaçament de contingents d'al-Shabaab a les zones de conflicte. Tot i això, el grup va aconseguir recuperar alguna localitat i dur a terme contraofensives causant la mort de desenes de soldats, com a la regió d'Hiraan, i atacs a Mogadiscio, com es va posar de manifest amb l'atac que al-Shabaab va cometre el 29 de octubre a Mogadiscio, el més mortífer dels últims cinc anys, en fer explotar dos cotxes bomba a la cruïlla Km4/Zoobe, un punt concorregut a Mogadiscio, causant almenys 120 morts i més de 400 ferits. Tot i això, aquest atroç atac, segons anàlisis, posa de manifest la fragilitat d'al-Shabaab, ja que molts dels afectats pagaven les seves taxes a al-Shabaab per protecció, cosa que li ha fet perdre suport local. A més, el grup vinculat a al-Qaida va continuar realitzant incursions transfrontereres per pressionar Kenya perquè retiri les seves tropes de la força de manteniment de la pau de la UA a Somàlia. Segons anàlisis, el Govern somali va aconseguir avenços al nord de Mogadiscio gràcies als canvis en les aliances de clans contra els gihadistes, que han estat alienant vells aliats mentre la crisi econòmica i la inseguretat alimentària s'apoderen del país afectant també les zones controlades per al-Shabaab. Al sud, Etiòpia va renovar les seves aliances amb el clan hadama (regió de Bakool), i va enviar subministraments militars; a més, les relacions entre Etiòpia i Somàlia van millorar davant l'interès d'Etiòpia de frenar les incursions d'al-Shabaab a la regió etíop d'Oromiya, creant una zona de seguretat en suport dels clans locals somalis. Al novembre, el Consell de Seguretat de l'ONU va renovar l'embargament d'armes i les sancions contra el país, i va expressar preocupació per la presència contínua d'afiliats d'ISIS al país. La resolució va ser aprovada amb una votació d'11-0, amb l'abstenció de Rússia, la Xina, el Gabon i el Ghana en suport a la crida del Govern somali, recolzat per la UA, a aixecar l'embargament d'armes. La resolució va pretendre reflectir el progrés del Govern en la millora de la gestió d'armes i municions, permetent la compra de nous armaments i agilitzant el control de les compres

del Govern. Finalment, cal destacar que al desembre OCHA va publicar un nou informe en què assenyalava que encara que s'havia evitat la fam momentàniament gràcies a la resposta de les organitzacions humanitàries i de les comunitats locals, la situació continuava sent catastròfica. Com a resultat de la greu inseguretat alimentària, diverses parts del país seguien en perill de fam els propers mesos. L'informe destacava que més de 8 milions de persones s'enfronten a un nivell de necessitat sense precedents després de cinc temporades de pluja fallides consecutives i preus d'aliments excepcionalment alts.

- Abdi Sheikh i Abdiqani Hassani, *Car bombs at busy Somalia market intersection killed at least 100, president says*, Reuters, 31 d'octubre de 2022
- Africa Confidential, *Al Shabaab lashes out after heavy losses*, 11 de novembre de 2022
- UN, *Security Council Renews Sanctions Regime on Somalia, Mandate for Panel of Experts, Adopting Resolution 2662 (2022) by 11 Votes in Favour, 4 Abstentions*, 17 de novembre de 2022
- Al-Jazeera, *Famine averted but situation 'catastrophic' in Somalia: UN*, 14 de desembre de 2022
- Al-Jazeera, *Al-Shabab kills two policemen, one civilian in eastern Kenya*, 22 de desembre de 2022

SUDAN DEL SUD

Persisteix la violència intercomunitària al país

La violència armada va persistir durant els mesos de novembre i desembre al país, sobretot en l'estat d'Alt Nil, desplaçant a milers de persones. El focus de violència remet a enfrontaments entre les dues faccions de l'SPLM-IO, la Kitgwang liderada pel general Simon Gatwech Dual i compostes principalment per forces nuer i la dirigida pel general Johnson Olony, majoritàriament compostes per forces shilluk "Agwalek". El combat de Fashoda, a l'oest de l'estat, va registrar els principals combats, provocats per les milícies Kitgwang que van desplaçar a milers de persones. D'altra banda, les forces Agwalek van bombardejar la ciutat d'Atar. La Missió de l'ONU a Sudan del Sud (UNMISS) va desplegar tropes addicionals per a dissuadir atacs contra civils i va expressar la seva profunda preocupació per la violència, instant les parts a aturar els combats. El Govern també va reforçar la presència de les Forces Armades -Forces de Defensa del Poble de Sudan del Sud (SSPDF)- que van combatre amb les tropes Agwalek per a aturar l'ofensiva dirigida pel general Gatwech Dual. D'altra banda també es van registrar forts enfrontaments intercomunitaris en l'estat de Jonglei, al sud d'Alt Nil, que van deixar desenes de persones mortes i milers de persones desplaçades. En un atac produït entre el 24 i 27 de desembre a les ciutats de Gumuruk i Likuangole

CONFLICTES

de l'àrea administrativa del Gran Pibor, joves armats lou nuer i dinka bor van atacar a la comunitat murle, matant almenys a 56 persones i obligant a les SSPDF a retirar-se de Gumuruk, recuperant la ciutat dies després. Segons dades de la UNHCR, els enfrontaments van forçar el desplaçament d'almenys 30.000 persones. El Programa Mundial d'Aliments, en un informe publicat a principis de novembre, va alertar que fins a 6,6 milions de persones -més de la meitat de la població del país- es troben afectades per la inseguretat alimentària aguda,

la desnutrició, la fam i la inseguretat, i que les xifres podrien ascendir fins als 7,8 milions de persones durant el primer semestre de 2023.

- Waakhe Simon Wudu, [Two Thirds of South Sudan Population Risk Severe Hunger in 2023](#) – U.N., Reuters, 3 de novembre de 2022
- Reuters, [Ethnic Fighting Kills 56 in South Sudan, Official Says](#), 27 de desembre de 2022

CONSTRUCCIÓ DE PAU

COLÒMBIA

Es duu a terme la primera ronda de negociacions entre el Govern i l'ELN

El mes de novembre, el Govern colombià i l'ELN van reiniciar formalment les negociacions de pau, amb una primera ronda de converses que es va produir a Caracas, Veneçuela. Aquest reinici del diàleg va representar el setè intent de negociació entre el Govern i l'ELN. La delegació negociadora governamental va estar encapçalada per Otty Patiño –qui com a membre del M-19 va ser negociador amb el Govern en 1990– i Iván Cepeda –senador i molt pròxim a Gustavo Petro–, acompanyats per Danilo Rueda –Comissionat de Pau–, María José Pizarro, Horaci Guerrero, Olga Lilia Silva, José Félix Lafaurie –president executiu de la Federació de Ramaders i pròxim a l'uribisme–, Carlos Rosero, Orlando Romero, Alvaro Matallana, Rosmery Quintero i Dayana Paola Urzola, Nigeria Renteria, Mabel Lara, Adelaida Jiménez i María Jimena Duzán. Per part de l'ELN, Pablo Beltrán, com a cap negociador, Aureliano Carbonell, Bernardo Téllez, Gustavo Martínez, Silvana Guerrero, María Consuelo Tapias, Nicolás Rodríguez “Gabino”, Isabel Torres, Viviana Hainaut, Óscar Serrano. En el transcurs de la primera ronda es van aconseguir quatre acords. El primer d'ells, l'Acord sobre l'Agenda de Diàlegs. Les negociacions van reprendre l'agenda que van pactar el Govern de Santos i l'ELN en 2016, encara que es preveuen que es realitzaran alguns ajustos. Aquesta agenda estava conformada per sis punts: participació de la societat en la construcció de la pau; democràcia per a la pau; transformacions per a la pau; víctimes; fi del conflicte armat; i implementació. En segon lloc l'Acord sobre la institucionalització de la Mesa de Diàlegs de Pau relatiu als principis i procediments bàsics per al seu funcionament. El tercer, l'Acord sobre Accions i Dinàmiques Humanitàries, amb un acord parcial relatiu a accions i dinàmiques humanitàries a les regions de Bajo Calima en el departament de la Vall del Cauca i de Medio San Juan en el departament de Chocó. Les parts també van acordar proporcionar atenció d'emergència humanitària a presos de l'ELN i el grup armat va afirmar haver posat en llibertat a 20 persones (civils i membres de la força pública) com a mostra del compromís amb la pau. No obstant això, poc després de l'anunci de l'anunci de l'acord humanitari, el Front de Guerra Occidental de l'ELN, amb presència en la zona inclosa en l'acord, va anunciar un aturada armada indefinida al·ludint a la presència del Clan del Golf. En quart lloc un acord sobre Pedagogia i Comunicacions per a facilitar la participació de la societat colombiana i de la comunitat internacional en els diàlegs. En finalitzar la primera ronda, es va anunciar també que les negociacions es reprendrien al gener de 2023 a Mèxic. El 19 de desembre, l'ELN va anunciar un alto-el-foc entre el 24 de desembre i el 2 de gener, encara que

va assenyalar que es reservava el dret a defensar-se. A més, va fer una crida al fet que l'Estat dissolgui els grups paramilitars. Per part seva, el 31 de desembre el president Gustavo Petro va anunciar un acord bilateral de cessament al foc amb l'ELN, la Segona Marquetalia, l'Estat Major Central, les AGC i les Autodefenses de la Sierra Nevada des de l'1 de gener fins al 30 de juny de 2023, que podria prorrogar-se en funció dels avanços en les negociacions. No obstant això, dos dies després l'ELN va negar que s'hagués aconseguit un acord de manera bilateral.

- Gloria Castrillón Pulido, *Las razones de Petro para decretar cese al fuego con el Eln*, El Espectador, 8 de gener de 2023
- Juan Diego Quesada, Santiago Torrado, *El Gobierno de Colombia y el ELN se citan para una nueva ronda de negociación en México*, El País, 12 de desembre de 2022
- Alba Santana, *Vuelven los diálogos de paz entre el Gobierno de Colombia y el ELN*, France 24, 22 de novembre de 2022
- El Espectador, *Estos son los integrantes del equipo negociador del Gobierno y el Eln*, 3 de desembre de 2022

ETIÒPIA (Tigré)

Acord de cessament d'hostilitats entre el Govern Federal i el TPLF

El 2 de novembre el Govern Federal d'Etiòpia i les autoritats politicomilitars de la regió de Tigré, al nord d'Etiòpia, van assolir un cessament permanent d'hostilitats a Pretòria (Sud-àfrica). Aquest acord es produeix després de la ruptura de la treva humanitària vigent entre el març i l'agost, després de la qual es va produir una greu escalada de la violència entre les parts. L'acord, després d'una sèrie de rondes iniciades el 25 d'octubre a la seu del Ministeri d'Exteriors sud-africà sota els auspicis de la UA i el suport sud-africà, ha estat possible gràcies als esforços regionals i internacionals liderats per la UA, concretament per l'expresident nigerià Olusegun Obasanjo –que va ser nomenat enviat especial de la UA per a la Banya d'Àfrica i havia estat inicialment rebutjat per part del TPLF per la seva proximitat al primer ministre Abiy Ahmed– i els altres dos membres de l'equip mediador, l'ex vicepresidenta sud-africana, Phumzile Mlambo-Ngcuka, i l'expresident de Kenya, Uhuru Kenyatta, recolzats per l'enviat nord-americà Mike Hammer, i que van aconseguir convèncer a principis d'octubre les dues parts de la necessitat d'entaular un procés negociador i que acceptessin la invitació de la UA per a un diàleg de pau previst a Sud-àfrica per al 8 d'octubre, que es va posposar per motius logístics. Aquest retard podria haver estat utilitzat per

CONSTRUCCIÓ DE PAU

Etiòpia per accelerar l'ofensiva militar amb Eritrea de cara a accedir a la taula de negociació en una posició de força. Les pressions de la comunitat internacional han estat intenses, especialment per part dels EUA sobre el TPLF, tal com va destacar el representant etiop a les negociacions, el viceministre d'Exteriors i assessor de seguretat nacional, Redwan Hussein. Pel que fa als continguts de l'acord, l'exmandatari nigerià va indicar que la UA assumirà el monitoratge, la supervisió i la verificació de la implementació de l'acord. Diferents anàlisis i veus de la comunitat tigré al país i a la diàspora van posar de manifest diverses limitacions de l'acord i fins i tot renúncies per part del TPLF. Alhora, des de la signatura de l'acord, es van produir violacions de l'alto el foc per part dels cossos de seguretat etiops i eritreus que posen de manifest les dificultats i la fràgil voluntat política per implementar aquest acord.

- AU, *Cessation of Hostilities Agreement between the Government of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and the Tigray Peoples' Liberation Front (TPLF)*, 2 de novembre de 2022
- Africa Confidential, *Nigeria's Olusegun Obasanjo takes on mediating role in war as brickbats fly on both sides*, 7 de setembre de 2022
- Alex de Waal, *Ethiopia civil war: Tigray truce a triumph for PM Abiy Ahmed*, *BBC*, 3 de novembre de 2022
- HRW, *Ethiopia: Truce Needs Robust Rights Monitoring*, 4 de novembre de 2022
- Amnesty, *Ethiopia: Peace agreement must deliver justice to victims and survivors of conflict*, 4 de novembre de 2022

IEMEN

No fructifiquen els esforços per reactivar la treva, tot i que es manté la reducció d'hostilitats i Aràbia Saudita i els al-houthistes continuen negociacions

Després que a l'octubre expirés la treva vigent des de l'abril, l'enviat especial de l'ONU per a Iemen va continuar amb els intents per reactivar l'acord de cessament el foc al país, tot i que sense èxit. Malgrat això, fins a finalitzar l'any 2022 no s'havien reprès les hostilitats a gran escala entre els principals actors implicats en la contesa i es mantenien en peu alguns aspectes de l'acord promogut per Nacions Unides, com la reobertura de l'aeroport de la capital iemenita, Sanaa, als vols civils. En paral·lel al procés impulsat per l'ONU, va continuar actiu el diàleg bilateral entre l'Aràbia Saudita i els al-houthistes, sota la mediació d'Oman. Algunes anàlisis van alertar sobre els riscos derivats de l'exclusió d'altres actors iemenites de les negociacions entre Riad i els al-houthistes i van subratllar la importància d'un format multilateral. També s'ha cridat

l'atenció sobre els indicis que les parts iemenites estan aprofitant la pausa de facto de les hostilitats per preparar-se per a una nova fase de violència i escalar en la seva guerra econòmica. Cal destacar que tot i que es van registrar repetides vulneracions al cessament el foc, la treva de sis mesos propiciada per l'ONU va afavorir un significatiu descens en les víctimes mortals del conflicte, de fins a un 60% segons algunes estimacions. El cessament d'hostilitats també hauria contribuït a una disminució en el nombre de persones afectades per inseguretat alimentària severa, passant de 19 milions a principis d'any a 17 milions en el tercer trimestre. Organitzacions humanitàries que treballen a Iemen van fer una crida a reprendre la treva i van insistir en la necessitat d'emprendre un ampli esforç per eliminar mines i altres explosius que han continuat provocant nombroses víctimes mortals al país, sobretot entre civils.

- Al Jazeera, *After months of calm, Yemen looks anxiously to the new year*, 4 de gener de 2023
- International Crisis Group, *How Huthi-Saudi Negotiations Will Make or Break Yemen*, Briefing 89 Middle East and North Africa, 29 de desembre de 2022
- Security Council Report, *January 2023 Monthly Forecast: Yemen*, 29 de desembre de 2022

MALI

Grups armats del nord es retiren de l'acord de pau d'Alger

El 22 de desembre, una coalició de grups armats en el nord de Mali, coneguda com a Marc Estratègic Permanent per a la Pau, la Seguretat i el Desenvolupament (CSP-PSD), va anunciar en un comunicat que suspenia la seva participació en els mecanismes de seguiment i implementació de l'Acord de Pau i Reconciliació a Mali, signat a Alger en 2015. La coalició, de la qual formen part gairebé tots els grups armats malians signataris de l'acord de pau, entre ells la Coordinadora de Moviments d'Azawad (CMA), va denunciar els pocs avanços en la implementació del pacte degut al que va qualificar com "falta de voluntat política" per part de les autoritats militars de transició del país. També va agregar que només tornarien a la taula de negociació si les converses es reprenien en un país neutral i sota mediació internacional. A principis de mes, la CMA havia denunciat la "decadència" de l'acord de pau i sol·licitat una reunió d'emergència amb la mediació Internacional liderada per Algèria fora de Mali per a examinar la seva "viabilitat". Com a part de les diferents clàusules de l'acord de pau, s'establia la descentralització política del país, la integració dels ex combatents en les Forces Armades i mesures per a millorar i impulsar l'economia

CONSTRUCCIÓ DE PAU

del nord. No obstant això, el progrés en la seva implementació ha estat lent i ha estat marcat per la crisi política i de seguretat que pateix el país i, en data d'avui, la descentralització no s'ha produït i la violència constant ha obstaculitzat els intents de desarmament i ha devastat l'economia local. La CSP-PSD també va denunciar "la inèrcia" de les autoritats de transició enfront dels desafiaments de seguretat que han causat centenars de morts i desplaçats a les regions del nord de Ménaka, Gao i Tombuctú, i van llançar "una crida urgent" a les organitzacions humanitàries per a ajudar a les poblacions d'aquestes regions.

- Reuters, [Mali's northern armed groups pull out of Algiers peace talks](#), 22 de desembre 2022
- VOAafrique, [Des groupes armés maliens suspendent leur participation à l'accord de paix d'Alger](#), 22 de desembre de 2022
- Al Jazeera, [Armed Groups in Northern Mali Pull Out of Algiers Peace Talks](#), 23 de desembre de 2022

SÈRBIA - KOSOVO

Pristina i Belgrad aconsegueixen un acord al voltant de la disputa sobre les matrícules de vehicles en un context de tensió en el nord de Kosovo

12

Els governs de Kosovo i Sèrbia van aconseguir in extremis un acord el 23 de novembre al voltant de la disputa sobre les matrícules dels vehicles, després d'una reunió aquest dia a Brussel·les entre el responsable de l'Oficina per a Kosovo del Govern serbi, Petar Petkovic, el cap negociador kosovar, Besnik Bislimi, i l'enviat especial de la UE per al diàleg entre Kosovo i Sèrbia, Miroslav Lajcak. Segons el pacte, Sèrbia deixa d'emetre matrícules amb les denominacions de les ciutats de Kosovo i Kosovo no durà a terme més accions de registrar de nou els vehicles. Segons va assenyalar l'alt representant de la UE, Kosovo i Sèrbia van acceptar les mesures com a forma de prevenció d'una escalada i van acordar passar a concentrar els esforços en una proposta per a la normalització de relacions presentada per Lajcak al setembre amb el suport de França i Alemanya. Tot i el pacte entorn de les matrícules, la situació al nord de Kosovo va continuar sent de tensió entre novembre i desembre. Diversos centenars de persones incloent polítics, alcaldes, funcionaris i parlamentaris serbokosovars van dimitir al novembre dels seus càrrecs en les municipalitats serbokosovars del nord de Kosovo i del Parlament de Kosovo, denunciant incompliment dels acords entre Sèrbia i Kosovo facilitats per la UE. Segons Balkan Insight, la decisió es va produir després d'una reunió en Zvečan organitzada pel partit serbokosovar Srpska Llista i després que el director regional del servei de la policia del nord de Kosovo fos suspès després de cridar a desobeir al Govern kosovar.

Després de la dimissió en massa, el Govern kosovar tenia previst celebrar el 18 de desembre eleccions municipals anticipades en els municipis de majoria serbokosovar del nord de Kosovo, rebutjades per Srpska Llista. Es van registrar alguns incidents violents contra instal·lacions electorals i es van instal·lar barricades a diverses carreteres en protesta per la detenció d'un policia serbokosovar per possibles vincles amb un dels atacs. Davant el context de tensió, algunes organitzacions de la societat civil i governs internacionals van cridar a un retard en els comicis. El Govern kosovar va anunciar finalment que postposava les eleccions a abril de 2023, decisió celebrada per la UE i l'anomenat Quintet (França, Alemanya, Itàlia, el Regne Unit i els EUA). No obstant això, va continuar la tensió entre mitjans i finals de desembre, amb la prolongació de les barricades en sis localitats del nord de Kosovo. Sèrbia va sol·licitar a l'OTAN el desplegament d'un miler d'efectius serbis a Kosovo, decisió que Sèrbia no preveia fos acceptada. A més, el president de Sèrbia va ordenar a l'Exèrcit passar a situació del "més alt nivell de preparació per al combat". Per part seva, Kosovo va tancar tres passos fronterers pel bloqueig de carreteres causat per les barricades. Finalment, el 28 de desembre el president serbi va anunciar que les barricades serbokosovars serien retirades i va assenyalar que s'havia donat resposta a les demandes serbokosovars. També va revocar l'ordre de màxima alerta de l'Exèrcit serbi. Un comunicat conjunt de la UE i els EUA de finals de desembre va cridar a la desescalada i va valorar positivament les afirmacions de Kosovo sobre la no existència de llistes de ciutadans serbokosovars a arrestar o enjudiciar per les protestes i la instal·lació de barricades –una de les demandes serbokosovars. Al seu torn, el policia la detenció del qual va desencadenar part de les protestes va passar a situació d'arrest domiciliari. D'altra banda, Kosovo va sol·licitar al desembre l'ingrés a la UE.

- Bami, Xhorxhina i Milica Stojanovic, [Kosovo Border Crossing Reopens as Serbia Promises to Remove Barricades](#), Balkan Insight, 29 de desembre de 2022
- EEAS, [Kosovo/Serbia: Statement by High Representative Josep Borrell on the EU-facilitated Dialogue](#), 23 de novembre de 2022
- EEAS, [North of Kosovo: Joint Statement by the Spokesperson of EU High Representative and the US State Department Principal Deputy Spokesperson on the rising tension](#), 28 de desembre de 2022
- Europa Press, [Serbia ordena al Ejército estar en alerta máxima por las tensiones en Kosovo](#), 27 de desembre de 2022
- Isufi, Perparim, [EU, US, Civil Society, Query Conditions for North Kosovo Elections](#), Balkan Insight, 7 de desembre de 2022
- Oficina del Representant Especial de la UE per Kosovo, [Kosovo: Quint and EU statement on the](#)

CONSTRUCCIÓ DE PAU

postponement of elections in four municipalities in the north, 10 de desembre de 2022

- Presussen, Wilhelmine, *Kosovo, Serbia reach deal over car plate dispute, EU says*, Politico, 24 de novembre de 2022
- Stojanovic, Milica i Xhorxhina Bami, *Kosovo Serb Barricades Remain up Despite Calls for Removal*, Balkan Insight, 12 de desembre de 2022
- Zermeno Jimenez, Amaranta, *Kosovo presenta su solicitud oficial de adhesión a la UE a pesar del conflicto con Serbia*, Euronews, 15 de desembre de 2022

SÍRIA

L'enviat especial de l'ONU explora una nova aproximació davant el bloqueig de les negociacions, mentre s'observa un apropament entre Ankara i Damasc

A finals de novembre, durant la sessió informativa al Consell de Seguretat de l'ONU, l'enviat especial per a Síria, Geir Pedersen, va assegurar que no existien esforços seriosos per resoldre el conflicte políticament. Les seves declaracions es van produir en un context de bloqueig de les negociacions que ha intentat promoure Nacions Unides. El Comitè Constitucional Sirià establert en el marc d'aquest procés va celebrar la seva última reunió a Ginebra al juny sense tindre avanços i la trobada prevista per a juliol -que hauria sigut la novena ronda de contactes- va ser suspesa. Segons va transcendir, la delegació del règim sirià va exigir un canvi a la ciutat que alberga les reunions, després que Moscou proposés celebrar-les a Muscat, Abu Dhabi, Algèria o Astana per considerar que Suïssa havia adoptat una posició poc amistosa i fins i tot hostil cap a Moscou. Davant el bloqueig dels contactes i escassos avenços del procés, l'enviat especial de l'ONU va decidir explorar una nova aproximació. A través d'una iniciativa "pas a pas" la seva intenció és indagar amb el govern sirià, l'oposició, Estats de la regió implicats en la contesa i altres actors rellevants sobre la possibilitat de realitzar concessions a canvi d'accions recíproques en temes com el destí de persones segrestades, detingudes i desaparegudes; assistència humanitària; projectes de recuperació; condicions per a un retorn voluntari, digne i segur per a població refugiada; i millora de les condicions socioeconòmiques. Durant el desembre, Pedersen es va reunir amb representants del govern siri i amb el president de la Syrian Negotiation Commission (SNC) que representa l'oposició siriana per tal d'abordar aquesta aproximació, orientada a la construcció de confiança. Paral·lelament, cal destacar que a finals de desembre els ministres de Defensa i caps d'intel·ligència de Turquia i Síria es van reunir a Moscou en la seva primera reunió pública en una dècada. Segons es va informar les parts van tractar temes migratoris i la qüestió kurda. La trobada va ser considerada com un

senyal del canvi de política de Turquia, que ha estat un dels principals recolzaments de grups opositors al règim de Bashar al-Assad. Per això, aquesta reunió -al costat d'altres declaracions en els últims mesos que apunten a un acostament turc-sirià- van generar preocupació en sectors de l'oposició política i armada síria i en el grup kurd YPG/YPJ. Mitjans de premsa van subratllar que l'aproximació entre Ankara i Damasc també ha generat alarma entre la població síria refugiada a Turquia -3,7 milions de persones-, en un context en què les autoritats turques han intensificat els retorns forçats, segons denúncies de grups de drets humans.

- Human Rights Watch, *Turkey: Hundreds of refugees deported to Syria*, 24 d'octubre de 2022
- Reuters, *Syria opposition uneasy after Turkish, Syrian defence ministers meet*, Reuters, 4 de gener de 2023
- Ruth Michaelson, *"Turkish and Syrian defence and security officials meet for first time in a decade"*, The Guardian, 29 de desembre de 2022
- Security Council Report, *January 2023 Monthly Forecast: Syria*, 29 de desembre de 2022

SUDAN DEL SUD

El Govern suspèn les converses de pau a Roma

El 21 de novembre el Govern sursudanés va anunciar la suspensió de les converses de pau de Roma, que des de 2019 s'estan duent a terme amb els principals grups rebels no signataris de l'acord de pau revitalitzat de 2018. L'executiu va motivar la cancel·lació de les converses acusant els grups rebels d'instrumentalitzar el diàleg per a "guanyar temps per a preparar-se per a la guerra". La decisió es va produir després que el general Stephen Buay Rolnyang, líder de l'Exèrcit/Moviment del Poble de Sudan del Sud (SSPM/A), proposés el 19 d'octubre la creació d'un Front Unificat entre tots els grups d'oposició no signataris per a "desafiar físicament al règim". Dos dels grups que conformen la coalició rebel negociadora -que a l'octubre va canviar el seu nom d'Aliança d'Oposició de Sudan del Sud (SSOMA) a Grups d'Oposició de Sudan del Sud No Signataris (NSSSOG)- el Grup d'Oposició de Sudan del Sud i el Front de Salvació Nacional (NAS), van denunciar la decisió del govern i el van instar a revertir la decisió. Posteriorment, el 8 de desembre una delegació de la Comunitat de Sant'Egidio -que exerceix com a part mediadora en el diàleg- es va desplaçar a Juba per a reunir-se amb el president de Sudan del Sud, Salva Kiir Mayardit, i plantejar la represa de les converses de pau suspeses.

- Alarabiya News, *South Sudan pulls out of peace talks with rebel groups*, 25 de novembre de 2022

CONSTRUCCIÓ DE PAU

- Sudan Tribune, *South Sudan's Kiir, mediators discuss resumption of Rome talks*, 8 de desembre de 2022

VENEÇUELA

El Govern i l'oposició reprenen el diàleg a Mèxic més d'un any després i signen un acord per pal·liar la precària situació humanitària del país

Després d'una interrupció del diàleg de més d'un any, a finals de novembre, el Govern i la Plataforma Unitària –principal plataforma opositora– van signar un acord a Mèxic amb la facilitació del Govern de Noruega i l'acompanyament dels Països Baixos i Rússia. Prèviament, al maig, els caps de les dues delegacions s'havien reunit en privat per explorar si hi havia condicions per reprendre les negociacions, però el diàleg no es va reprendre immediatament després perquè l'oposició es va focalitzar en la necessitat d'aconseguir un acord que permeti la celebració d'eleccions presidencials lliures i justes i la restitució dels drets fonamentals de la ciutadania i el Govern va exigir novament l'alliberament i la participació en les negociacions d'Alex Saab, un empresari colombià proper a Caracas l'extradició del qual als EUA des de Cap Verd a l'octubre de 2021 va propiciar la finalització de les negociacions. L'acord signat el 26 de novembre –anomenat Segon Acord Parcial per a la Protecció Social del Poble– compromet a ambdues parts a dur a terme totes les gestions a nivell nacional i internacional destinades a la recuperació progressiva d'uns 3.000 milions de dòlars d'actius estatals de Veneçuela immobilitzats a l'estranger per finançar programes socials de salut, educació, alimentació i infraestructura elèctrica. L'acord oficialitza la creació d'un fons fiduciari administrat i supervisat per les Nacions Unides –Fons per a l'Atenció Social del Poble Veneçolà– que s'alimentarà de recursos de la República congelats al sistema financer internacional. El facilitador de les negociacions, Dag Nylander, va informar que les dues parts també es van comprometre a continuar les converses durant el mes

de desembre amb l'objectiu d'abordar els assumptes polítics de l'agenda establerta a l'acord signat l'agost del 2021 a Mèxic, encara que sense precisar la data ni el lloc de les reunions següents. Immediatament després de la signatura de l'acord, el Govern dels EUA va anunciar que havia autoritzat a la petroliera Chevron que reprenqués les operacions d'extracció de petroli a Veneçuela per exportar-lo als EUA, i el Govern de Veneçuela va anunciar la subscripció de diversos acords entre la petroliera nacional PVDSA i Chevron. Encara que tant les dues parts com les Nacions Unides, la UE i diversos Governos van mostrar la seva satisfacció per la signatura de l'acord, a principis de desembre la Plataforma Unitària va exigir al Govern que fixés una data per a la continuació de les negociacions sobre qüestions polítiques, com les condicions de les eleccions següents, l'alliberament de persones que l'oposició considera presos polítics, o el retorn de persones exiliades. A més, l'oposició va acusar Maduro de voler imposar noves condicions no previstes als acords previs per avançar en l'agenda política de la negociació i de legitimar altres faccions opositores fora de la Plataforma Unitària i de simular negociacions amb elles per a benefici propi. En aquest sentit, cal assenyalar que a principis de desembre, pocs dies després de la subscripció de l'acord a Mèxic, Maduro va rebre al Palau Presidencial representants de l'Aliança Democràtica –confirmada per 18 organitzacions polítiques– i de la formació Alianza del Lápiz, totes elles no integrades a la Plataforma Unitària, i va anunciar el compromís de presentar un document al cap de 30 dies amb propostes i acords en matèria econòmica, social, política i electoral.

El Diario, *La Plataforma Unitaria y el régimen de Maduro firmaron el segundo acuerdo parcial en México*, 26 de novembre de 2022

EFE, *El Gobierno y oposición venezolana firman un acuerdo para la recuperación de recursos bloqueados*, 26 de novembre de 2022

Swissinfo, *ONG venezolana exhorta a actores en el diálogo a respetar acuerdos alcanzados*, 5 de desembre de 2022

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet crear obres derivades.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'ACCD ni de la Generalitat de Catalunya.

êc̃p escola de cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Escola de Cultura de Pau
Edifici B13, Carrer de la Vila Puig,
Universitat Autònoma de Barcelona 08193
Bellaterra (Espanya)
Tel: +34 93 581 14 14
pr.conflictes.escolapau@uab.cat
escolapau.uab.cat

Amb el suport de:

ACD Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

 Generalitat de Catalunya

@escolapau
EscolaPau